

Samenvatting • Onderzoek Experiment Gesloten Coffeeshopketen

In Nederland wordt - sinds de jaren '70 van de vorige eeuw - voor de verkoop van cannabisproducten in coffeeshops een gedoogbeleid gevoerd. Sinds het begin bestaat de paradox van de 'achterdeur' van de coffeeshops: hoewel de verkoop van cannabis wordt gedoogd, is het telen van cannabis en het leveren aan de coffeeshops verboden.

In het regeerakkoord van kabinet Rutte III is de keuze gemaakt om te starten met een experiment met een 'gesloten keten'. Het doel van het experiment is om na te gaan of en hoe op kwaliteit gecontroleerde cannabis aan de coffeeshops kan worden geleverd en wat de effecten hiervan zijn. Het experiment moet informatie opleveren die het mogelijk maakt een beredeneerde keuze te maken over de toekomst van het cannabisbeleid.

Het ministerie van JenV en het ministerie van VWS willen uiterlijk 8 maanden voorafgaand aan het aflopen van de experimenteerfase (dus na 3 jaar en 4 maanden) dat het experiment is geëvalueerd. Daarnaast dienen de ontwikkelingen op cannabisgerelateerde terreinen en de eventuele effecten van het experiment te worden gemonitord tijdens de experimenteerfase. Deze evaluatie en monitoring worden uitgevoerd door een onderzoeksconsortium bestaande uit drie onderzoeksinstituten: Breuer&Intraval, RAND Europe en het Trimbos-instituut.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek zal nagaan wat de impact van het experiment is op overlast, criminaliteit en gezondheid. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een quasi-experimentele onderzoeksopzet. In het onderzoek worden een experimentele en een controlegroep onderscheiden. Enerzijds zijn 10 interventiegemeenten geselecteerd (experimentele groep): in deze gemeenten wordt de gesloten coffeeshopketen ingevoerd. Anderzijds zullen 10 vergelijkingsgemeenten worden geselecteerd (controlegroep): in deze gemeenten blijft de huidige situatie gehandhaafd.

In zowel de interventiegemeenten als de vergelijkingsgemeenten zal een nulmeting worden uitgevoerd voordat het experiment start, gevolgd door jaarlijkse metingen gedurende de experimenteerfase. Naast het in kaart brengen van de effecten wordt ook gekeken naar het implementatieproces van het experiment in de gemeenten.

Uitvoering

In het onderzoek worden diverse methoden toegepast, verdeeld over drie fasen: de voorfase, de monitoringsfase en de evaluatiefase.

In de **voorfase** worden de voorbereidingen getroffen om het experiment te kunnen monitoren en evalueren. De drie onderzoeksactiviteiten in de voorfase zijn: contactlegging interventie- en vergelijkingsgemeenten; opstellen interventielogica; en opstellen van de meetinstrumenten voor de monitormetingen en de evaluatie.

In de **monitoringfase** wordt eerst een nulmeting uitgevoerd gevolgd door vier jaarlijkse vervolgmetingen. De onderzoeksactiviteiten in de monitoringfase zijn: interviews met (in)direct betrokkenen; veldwerk (bestaande uit tellen van coffeeshopbezoeken, afnemen van enquêtes bij coffeeshopbezoekers en omwonenden c.q. omwerkenden, interviewen van coffeeshopeigenaren en opstellen van veldwerkverslagen); menukaartanalyse; longitudinale online gebruikersenquête op basis van 'crowdsourcing'; en opvragen en analyseren van cijfermatige systeemkennis.

In de **evaluatiefase** wordt de verzamelde informatie voor de monitoring verrijkt met aanvullende informatie om de vraag 'wat werkt en waarom?' goed te kunnen beantwoorden. De (aanvullende) onderzoeksactiviteiten in de evaluatiefase zijn: deskresearch; organiseren focusgroepen c.q. expertmeetings; analyse samenstelling cannabisproducten; en cohortstudie coffeeshopbezoekers.

Opbrengsten

Over het onderzoek verschijnen zes Nederlandstalige onderzoeksrapporten, die na openbaarmaking te downloaden zullen zijn. Het gaat om: een rapport over de nulmeting; vier rapporten over de achtereenvolgende monitoringmetingen; en een rapport over de evaluatie.

Contact

Mocht u vragen hebben over dit onderzoek dan kunt u contact opnemen met de algemeen coördinator of een van de beide andere projectleiders.

Breuer&Intraval

Expertise: Algemene coördinatie en Overlast

Projectleider: Ralph Mennes (050 312 62 26; ralph.mennes@breuerintraval.nl)

RAND Europe

Expertise: Niet-gedoogde markt

Projectleider: Stijn Hoorens (+32 2669 2400; hoorens@randeurope.org)

Trimbos-instituut

Expertise: Gezondheid

Projectleider: Margriet van Laar (030 297 1100; mhaar@trimbos.nl)